

Horthy Miklós

Hozzáadta: olaf
2004. október 23. Szombat 11:10

Ki volt a Horthy Miklós? Egyesek az egekig magasztalták, mások magasztalják, mássok sárral dobálták, mások dobálgatják. Egy valamit azonban mindenkinek el kell ismerni; hazánk legkitűnőbb tengerésze volt. Erre viszont érdemes emlékezni. Az 'emlék'nek szentelem ezt az írást, amelyben a tengerész pályafutását követem végig.

Gyermekkortól a gimnázium végéig

Horthy Miklós 1868. július 18-án született Kenderesen. Édesapja, nagybátyjai Horthy István minden vonatkozásban a magyar köznevelés legkiválóbb képviselője. Édesanyja, déványai Halasy Paula a magyar nagyszony tőpúsnak a megtestesítője.

Nyolc testvér volt hat fiú és két lány. A család ötödik gyermeke volt. 6 éves korától a helyi iskolában tanult, 8 évesen szakadt el a szülőházi háztól, amikor a Debreceni református Kollégium diákja lett, majd 10 éves korától gimnáziumi tanulmányait Sopronban végezte.

A korban harmadik fiú testvér, Béla tengerész névvel volt a fiú akadémia. Tizenhét éves korában szerencsétlen baleset áldozata lett, egy gyakorlat során a vízbe halt bele. A szülői kálváriát alig heverték ki a szülői fájdalmat, amikor a tizenhét éves Miklós azzal a vértanúval állt szembe, hogy halott baltája helyébe lámpa, a tengerészetbe. Dacára annak, hogy a mindenkinek szigorú apa feléje néha engedékeny, a világot elutasító volt. A szülői keményen állást foglaltak a gyerek kiváltságai ellen. Amikor a kis Miklós nem engedett. Ásra és őra elállt k

Makacs kitartása végig a győzelmet aratott. Szülei beleegyezésével elküldte felvételi kérvényét, amely nagy okoz a tengerészeti hatóságoknál. Maga Ferenc József is felfigyelt az úgyre. Horthy 14 évesen bekerült a Fiumei Tengerészeti Akadémia Valoska felé vezető út mellett épült császári és királyi Tengerészeti Akadémia hallgatói közé. Falain a következő felirat volt olvasható: **ACADEMIA REGIA-MARITIMA-TELESTIS AZ ACADEMIA LETNANAL IS FONTOSABB**. Ez a jelmondat elképeztető.

A Fiumei Tengerészeti Akadémia

Az intézetben vasfegyelm uralkodott, a legkisebb mulasztást is ugyanazzal a keményítélettel szigorral büntették, mint a szárazföldi katonai nevelés intézetekben, amelyet a császári honosított meg személyes példamutatással is erősítve.

A Monarchia fegyveres erőinél a fegyelm a császári következő meghatározásra épült fel:

-a feladatok teljesítése kötelező azoktól teljesítésre dicsőretet, -a nem teljesítésre büntetésre írdemel

Amikor az ifjú Horthy Miklós 1882-ben belépett a fiumei tengerészeti akadémiára, akkor nem csak az osztrák-magyar, de más tengerészeteknél is vitorlásokon képeztek ki a névelőket. A vitorlások romantikája hatott az ifjúra, rajongása lett a vitorlás hajásnak, vitorlás sportnak, amelyet később lelkes odaadással és eredménnyesen áztott.

A tengerészeti akadémián már az első évfolyamban is sokkal inkább a gyakorlati kiképzés érdekelt, mint az elmélet. Ásszárs, evezés, ívelés voltak legkedvesebb tantárgyai. Valamennyiben, kivétel nélkül kitűnt. A tisztán elméleti tárgyat már kevésbé kedvelte, éppen csak annyit foglalkozott velük, mint amennyi az ismeretek kelti megalapozás és az elmenetel szempontjából szükséges volt.

Az elzárt, vidám egyéniségnek szinte csak barátai voltak, ellensége alig akadt. Viszont ettől függetlenül korán sincs hájja a komolyságnak, vagy éppen a határozottságnak, amely a haditengerészeti pályán nélkülözhetetlen. Már akadémikus korában a nyári behajásásokon bebizonyosodott, mert a legnagyobb ártámmal és a legteljesebb odaadással végezte a vasfegyelmet követelő néző szolgálatot, amellyel a névelőkkel a zélt-tá t kaptak a későbbi letételek. Kénnyedően teljesített minden feladatot a legzordabb időjárás mellett, a legerősebb hullámmzásban vadul táncolva hajás sem tudta kedvet szegni. Ha szakadás esben kellett nagyra és fedélzeti árságet állnia, ha a hullám tengeren neki kellett vasárnap este csánakkal a hajára hozni a szárazföldre szabadságot legénységget, amikor nem is csak egy meglehetősen "becsért" matrás veszélytelen berakásáért volt felelős, hanem a fegyelm betartásáért is mindig nyugodtan, néha mosolyogva végezte munkáját.

Boldog békeidő

Szolgálat első éveiben mind másod, majd első osztályú tengerész hadaprásd korában, a mindenkori "felszerelt" hajó egyes hajásin volt beosztva. Az 1800- as évek utolsó éveiben a császári és királyi haditengerészetnél az volt a szokás, hogy a nyári hónapokban, májustól szeptemberig az őgyvezett "Sommer-Eskadre" (a Monarchia modern

1896-ban a Schinau gyárban készített Magnet torpedó-naszádóitváltóben az haza hozatalában vett részt. A hajó Keleti tengerről, Európába megkerülve az óceánon hajózott Párizsba minden emelt-átórsó esemény nélkül.

1896-ban torpedó-tisztai tanfolyamra vezényelték, ezzel egy olyan csapatba került, amelyet ebben a korban, mint a haditengerészeti huszársággal emlegettek.

A torpedó akkor még aránylag jó fegyvernem volt, hiszen azt az 1870-es években találta fel a magyar származású Luppis János. A szolgálat a kicsi, minden környelmet nélkülözve, torpedóvető-naszádókra nagyon kemény volt, körülírtan a másodosztályú tőpuson, ahol például menet közben a kormányos a tisztitől az asztalán állt az ő kábelzések hullámvérősnél is nyakig eljött. Többi viharok idején rendkívül fizikai megpróbáltatást jelentett a szolgálat a tiszteknek, mint a legényeknek ezeken a veszélyes szolgálatokon az a hullámok tetején ugrás hajókon. Csak olyanok kerülhetnek ehhez a fegyvernemhez, akik rendelkeznek az úgynevezett "Kommandobrücken-Nerven-el", azaz a parancsnoki hádi idegekkel. Ugyanis átszerezés fontos a jó idegrendszer a nagy sebességgel mozgó kis hajókon, mert a torpedó-naszádók harci rendeltetésre az volt, hogy a csatahajókat, cirkálókat a lehető legjobban megkérleljék a lehető legkevesebb idejű fegyverrel, a torpedóval, miközben az előbbieket az összes lehetséges fegyverrel támadták. Mindehhez nem volt elég csak tengerésznek lenni. A hajó szinte a saját testének öröke, az azt irányítókat, manőverezőket, a legkevesebb idejű kezelőket a kormányzókat az a gőpeket.

A torpedó-tisztai tanfolyam elvégzése után 1897. május 1-én II. osztályú sorhajó hadnagyá neveztek ki.

1898-ban Angliába vezényelték, ahol a Yarrow máteknél készült a Boa az a Cobra nevű torpedó-naszádó hazahozatalában vett részt, mint a Boa első tisztje. A két torpedó-naszádó próbáján a Boa kondenzátor csatlakozási kezdése, ebből kiderült, hogy konstrukciós hiba miatt mindkét hajó ezeket ki kell cserélni. Egy még a hűtőrendszer kelleme lehetett Angliában. Ez volt az első zavarás a próbák során. A másodosztályú pedig az, hogy a végleges útján a Boa parancsnoka megbetegedett az Horthy-nak kellett átvennie a hajó parancsnokságát. Egy aztán az vezette haza a naszádot az Atlanti óceánra, Földközi tengeren át Párizsba. Igen zord időjárású körülmények között, sőt teljesen körbeveszték meg.

Horthy sorhajózási szolgálatát hazatérte után átvette az új vezényelték a párizsi tengerészeti iskolában kiképzésnek. 1899 tavaszán az Artemisia kiképzés vitorlái parancsnokává neveztek ki.

1901-ben megnevezte, feleségül vette a szászországi Purgly Magdolnát.

1905-ben, az akkori teljesen jó Sankt Georg páncélos cirkálóra került torpedó tiszt beosztásban, az mint ilyenek, az feladata volt a hajó legények tengerészeti szakmai képzése, azaz a hajó csőszakjainak kezelése, ez az, volt.

Ebben az időben a politikai bonyodalmak következtében nemzetközi csapatoknak kellett megszerezniük a Mytilene az a Lemnos szigeteket az Aegei tengeren. Egy osztrák-magyar hajóraj is elindul a két sziget felé. A hajóraj vezérhajója a Sankt Georg cirkáló, amelynek parancsnoka Ripper admirális volt, aki egyben a nemzetközi hajóosztagok főparancsnoka is. A Mytilene szigetre kitelepült nemzetközi tengerész legények parancsnoka pedig Horthy Miklós volt.

A két idetérse befejezése után elvégzett egy felső szintű tengerészeti tanfolyamot, majd a haditengerészeti parancsnokjachtjának a Lacromának az első tisztje lett.

Itt gróf Montecuccoli tengernaggyal került a legkevesebb kapcsolatba, akit legkevesebb szigorú sárga miatt vasgráfnak is hívtak. Kiváló az az kitaró haditengerész parancsnok, aki a magyar az osztrák parlamenti tiltakozások ellenére elmondta, hogy a monarchia egy csatahajó készítését szavazza meg. (Ezek a Viribus Unitis, a Tegethoff, a Prinz Eugen az a Szent István.) A vasgráf felismerte Horthy kiváló tulajdonságait az megkedvelte őt. Rávidesen kinevezte a Konstantinápolyban állomásozó Taurus parancsnokává. Ez a beosztás egy évig tartott.

1908-ban az első parancsnoksága idején jeltszának le a törökországi tengerparton azok a politikai események, amelyek előidéztek a későbbi birodalmi eseményeket, azaz Bosznia-Hercegovina bekebelezését az osztrák-magyar birodalom Horthy a veszedelmes az kényes politikai helyzetekben jártan át, a dolgok mályra, a mársá, de sz eseten azonnal tette az katonának bizonyult. Nem csak kitűnő tengerész, az hajóparancsnok, de az les az a finom szimató politikus az diplomata is volt. Jelentőse nagy feltevést keltettek Bécsben, a hadgyminisztérium haditengerészeti osztályán, olyannyira, hogy azokat kivétel nélkül eljuttatták a császár katonai irodájához, ahonnan egyenesen I. Ferenc József kezébe kerültek. Az uralkodó nem csak felfigyelt Horthyra, de meg is jegyezte magának, a kényes ügyre. A későbbiek során ennek legkevesebb szászországi kinevezését.

A Tauruson betöltött parancsnoki beosztása 1909 augusztusában lejárt. Utána a hűtőrendszer napos szolgálat következtében a Kaiser Karl VI. páncélos cirkáló, amely után a Bécsben az első lett I. Ferenc József származású. Az király a "világ első gavallérja", a körülhatárolhatatlan kelettel szembe fordított, a puritán gondolkodás megtestesítője. Ezer gondja az munkája mellett figyelme a legkevesebb dologra is kiterjedt. Nem volt annyira dolog mellette szolgálni. A

otrantásí Áívet, a vődÁ Ás felderÁ-tÁ' egysőgeket, illetve az otrantásí tengerparti repÁ¼lÁ'teret. A nőgy Áj csatahajás Á hÁrom rőgebbi, kisebb csatahajás, mindegyik 1-2 rombolás Ás 4-5 torpedásnaszÁjd kÁ-sőretőben, hőt hÁitvőd csoport Dő-Adria hőt meghatározott pontjÁjn cirKÁjl. Egrősz azőt, hogy a kőt tÁimadás csoport elvÁjgÁjsÁjt megakadályoz azaz fedezze Á'ket, mÁjsrősz azőt, hogy a beavatkozás antant nagy hajáskkal a harcot felvegye tÁivol tartva Á'ket a tÁimadás csoportjainktÁ. A tengeralattjÁrÁk feladata minő tÁíbb ellensőget elsÁ¼llyeszteni. A repÁ¼lÁ' Ás rÁidíás egysőgek feladata a hajás parancsnokainak tÁjőkoztatÁisa az ellensőg hollőtőrá'l, mozgÁjsÁjrá.

A flotta parancsnokÁiga minden eshetásőget megfontolt Ás a kőmjelentősekbÁ'l ismert ellensőges egysőgek harcÁ kalkulÁlva, szinte 100%-osnak tÁnt a nagy akciás sikere. Erre a remőnyre, az akciás rajta¼tősszerÁ± jellegőn kÁ-vÁ¼l okot adott, a hajás¼zőrsőg kivÁjlás kőpzőse, eredmőnyessőge, az ő hajásk harminc Ás feles Ájgyőin az Áit¼tÁ-kőpessőge Ás fÁíőnye, a torpedás egysőgek gyakorlottsÁiga, a gyorscirKÁjÁk eddigi eredmőnyei, amelyek csak tengeralattjÁrÁk vetőkednek vel¼k. A tiszték Ás a legőnysőg a februÁri lÁjzongÁjs elhalÁisa utÁjn, az ő flottaparancsnok fiatal, temperamentumos, tetterás irÁjnyÁ-tÁisa mellett Ájra őőnk Ás aktÁ-v, valamint fegyelmezett lett. Megszőnt a tespedő, amely a nagy hajás legőnysőgőn ővek Áta erÁ't vet.

A nőgy Viribus Unitis osztÁjlyő csatahajás kőt csoportban indult el a terv szerint a Dő-Adria felő egy napos kÁ¼lőnsőggel. ElsÁ' nap Horthy irÁjnyÁ-tÁisa alatt a Viribus Unitis Ás a Prinz Eugen a mÁsodik fÁcsoport vezőrhajás Szent IstvÁjn csatahajás a Tegetthoffal, JÁnius 9-őn, este futott ki PÁ¼bÁ¼ kilenc kisebb egysőg kÁ-sőretőben. A csoport Premuda szigettÁ'l 11 mőrtÁíldnyi tÁivolsÁjgban hajászott dő felő mÁsnap hajnalban, amikor a rossz lÁjthatásÁjgot Á¼gyesen hasznÁjva a Rizzás, olasz fregattkapitÁjny Ájtal vezetett kőt MAS (torpedáscsőnak) behatolt a rombolás kÁzÁtt, Ás kőt-kőt torpedás lÁ'ttek ki a kőt nagy hajás irÁjnyÁjba. A Tegetthoffot elvőtettő, de a Szent IstvÁjn haló kapott. DacÁjra annak, hogy a legőnysőg mindent megtett a megmentőőre, a hajásÁriÁjs hÁjrom ÁrÁjval kősb fe ő elsÁ¼llyedt. Á Á sÁ¼llyedt Szent IstvÁjn

A Szent IstvÁjn elvesztőse nem csak ÁínmagÁjban volt vesztesőg, hanem azőt is mert a terv ÁísszeomlÁjsÁjt jelentette ellensőgnek tudomÁjsÁjra jutott a kőszÁ¼lÁ'dÁ' akciás. Nem lehetett tÁíbbő a meglepetősszerÁ±en erejőre szÁjmÁ-t Horthy hosszas mőrlegelő utÁjn lefőta az akciás. A flotta parancsnoka Ás tÁírzskari fÁ'nÁíke egyÁíntetÁ±en ÁjruLÁjs gondolt.

A szÁjrazfÁíldíjn ugyanakkor meghíősult a JÁnius 15-i Piave offenzÁ-va, valamint megjelentek az amerikai csapatok is a nyugati frontokon. Mindez Ájraőleszti a lehangoltsÁjgot Ás csÁ¼ggedőst. A Horthy mindent megtett a flotta hasznosÁ-tÁjsÁjnak ődekőben. Megszervezte a bÁvÁjrnaszÁjd akciáskat. Tagadhatatlan, hogy a flotta tevőkenysőge a Szent IstvÁjn pusztulÁisa utÁjn sem lanyhult Ás mindez parancsnokÁjnak kÁíszÁírhētÁ'. Mőg akkor is erÁ's kőzzel tartó áőea flotta kormÁjnykerekőtá•, amikor oktÁber 30-Ájn megÁítt a legfelsÁ'bb parancs: A hadiflottÁjt minden felszerelősÁ egyÁ¼tt Ájt kellett adni a Szerbek, HorvÁjtok Ás Szlovőnek Nemzeti TanÁjcsÁjnak a monarchia tÁíbbi nőpe tulajdonjogÁjnak a fenntartÁjsÁjval!

Az ÁjtdÁjs formasÁjgai oktÁber 31-őn dőlelÁ'tt zajlottak le a Viribus Unitis vezőrhajásn, Horthy lakosztÁjlyÁjban. Koch Meted fragattkapitÁjny, egy laibachi szÁ¼letősÁ± szlovőn tengerősztiszt, az, aki a jegyzÁ'kÁínyv alÁjÁ-rÁjisa utÁjn azonn lobogás vÁjltÁjst kÁívetelt. Horthy ekkor kijelentette, hogy errÁ'l szás sem lehet, amÁ-g Á' a hajásn van, addig az osztrÁjkmagyar lobogás a Viribus Unitis Ás a tÁíbbi hajás ÁjrbocÁjn marad. Á' pedig csak dőlutÁjn fog tÁjvozni, tēÁjt a lobogás vÁjltÁjs csak azutÁjn tÁírtőnhet meg. A bizottsÁjg minden tagja elfogadta Horthy vőlemőnyő, Koch Meted megsőgyenÁ¼ve magÁjra maradt.

DőlutÁjn 16 Árakor, minden hajásn felsorakozott a legőnysőg, mőg egyszer utoljÁra fegyelmezetten Ás megtÁírtőn piros - fehő - piros hadilobogás utolsÁ' levonÁjisa.

A hajás legőnysőgőnek egyhangő kÁ-vÁjnsÁjgÁjra tÁ'lÁ¼k is elbőcsőzott az admirÁjlis, majd 16 Ára 30 perckor elhag flottaparancsnoki hajás. MagÁjval vitte a hajás selyem dÁ-szlobogásÁj, a parancsnoki lobogásÁj, valamint Ferenc JÁszef arckőpő.

Horthy PÁ¼bÁ¼ Badenbe utazik Ás jelenti IV. KÁjrolynak a flotta ÁjtdÁjsÁjt. Ekkor az uralkodás vőgsÁ' gesztuskőnt elÁ'lőpteti altengernagyÁj áőea legVÁjlsÁjgosabb idÁ'ben is kimagaslÁs, kivÁjlás szolgÁjlati Ás az ellensőg elÁ'tt mindtanősÁ-tott bÁjtor magatartÁjsÁjnak elismerősekkőppen.á•

Ezzel vőget őrt Horthy Miklás tengerőszeti pÁjlyafutÁjisa, valamint vőgőrvőnyesen megszánt lőtezni a CsÁjszÁj Haditengerőszet is.

Horthy Miklás a politikus

Horthy Miklás politikai tevőkenysőgő a mai napig nem tudjuk reÁjlisán, tÁjrgyilagosan őrtőkelni. Tőny, hogy 1918, oktÁber 31-őn, amikor lelőpett hajásÁjrá Ás romhalmazt talÁjlt maga kÁírá¼l szeretett hazÁjnkban. Á' volt az, aki a romokbÁ'l egy megcsonkÁ-tott, de mőgis mÁ±kÁíldÁ' orszÁjgot tudott őpÁ-teni. Majd jÁítt a II. vilÁjghÁjborő, Ás minden vőge lett. FÁíldi PÁjli kÁínyvőnek vőgőn kemőnyen ÁjllÁjst foglalt Horthy orszÁjg őpÁ-tÁ' munkÁjssÁjga mellett:

â€œA nemzet hajásjének parancsnoki hâ-dja, 1944. oktâber 15-e fekete vasárnapja âta â¼res.Minden magyarnak a hâ-dor a helye!â€•

Ezen eredmények ellenére Horthy Miklâs minden reményt elveszâ-tve, hogy viszont lâthatja szeretett hazâjâjt 1957. februâr 9-én emigrânskânt hunyt el Portugâliâban.

-Emlâkânt mindârrâkre megâ' rizzâ¼k ellentengernagy âr! Nyugodjon bâkâben kormânyzâ âr!Kiss âœolafâ• Csab

Felhasznâlt irodalom:

- Bencsik Gâbor: Horthy Miklâs Magyar Mercurius kiadâ 2003
- Csonkarâti Kâroly: Horthy, a tengerâsz; Zrânyi kiadâ 1993
- Csonkarâti Kâroly: Az Osztrâk-Magyar Monarchia haditengerâszete
- Fâldi Pâj: Az osztrâk- magyar haditengerâszet târtânete Anno kiadâ
- Kiss Csaba: A Csâszâri âs Kirâlyi flotta kâzirat
- Kiss Csaba: Az S.M.S. Novara gyorscirkâiâ
- Nagy Miklâs Mihâly: Boldog bâkeidâk haditengerâszei Kornâtâs kiadâ 2003
- Szimon Miklâs: Hogyan lett egy kenderesi kismemesi gazdâlkodâ fiâbâ az Osztrâk - Magyar Haditengerâszet fâparancsnoka? Csatajk az Adriâjn Horthy Miklâs irânyâ-tâjsâival.A Szent Istvâjn csatahajâ elsâ¼lyedâse.

â